VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny**
(nr 81)
z dnia 21 czerwca 2017 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 81)

21 czerwca 2017 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Beaty Mazurek (PiS)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. (druk nr 1588) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie:

1) części budżetowej 14 – Rzecznik Praw Dziecka:
– dochody i wydatki,
2) części budżetowej 31 – Praca:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) państwowe fundusze celowe:
– Fundusz Pracy,
– Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
d) program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” – III etap
3) części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje celowe,
d) program wieloletni „Senior-WIGOR”,
e) program na rzecz Osób Starszych na lata 2014-2020,
4) części budżetowej 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje celowe,
5) części budżetowej 63 – Rodzina:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje celowe,
6) części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (z udziałem przedstawicieli Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi):
a) dochody i wydatki,
b) państwowe fundusze celowe:
– Fundusz Emerytalno-Rentowy (KRUS),
– Fundusz Prewencji i Rehabilitacji (KRUS),

– Fundusz Administracyjny (KRUS),
7) części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych:
a) dochody i wydatki,
b) państwowe fundusze celowe:
– Fundusz Emerytur Pomostowych,
– Fundusz Ubezpieczeń Społecznych,
c) państwowa osoba prawna – Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
8) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 15, 25, 27, 28, 30, 33, 34, 38, 39, 53, 55, 58, 63, 77 i 80,
9) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
a) 852 – Pomoc społeczna:
– dochody i wydatki,
– dotacje celowe,
b) 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe,
c) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom
samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami,
d) Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego,
e) Program Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020,
f) „Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020”,
g) środki z Unii Europejskiej w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy i Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
10) Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (z udziałem przedstawicieli Komisji Zdrowia).

W posiedzeniu udział wzięli: **Krzysztof Michałkiewicz** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Adam Wojciech Sekściński** prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz ze współpracownikami, **Dorota Habich** p.o. prezesa zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, **Paweł Jaroszek** członek zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wraz ze współpracownikami, **Andrzej Bida** dyrektor generalny w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wraz ze współpracownikami, **Jacek Szczerbiński** dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny w Najwyższej Izbie Kontroli wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Gambrych** dyrektor Biura Rzecznika Praw Dziecka, **Iwona Kulikowska** zastępca dyrektora w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Ewa Łojszczyk** naczelnik wydziału w Ministerstwie Zdrowia, **Agnieszka Kochańska** specjalista w Biurze Eksperckim Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

W posiedzeniu udział wziął pracownik Kancelarii Sejmu: **Brygida Śliwka** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Porządek dzisiejszego posiedzenie przewiduje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.

wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie części budżetowych jak: Rzecznik Praw Dziecka, Praca, Zabezpieczenie społeczne, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Rodzina, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Rezerwy celowe, Budżety wojewodów, Pozostałe wydatki w zakresie polityki społecznej i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Czy ktoś jest przeciwny wobec zaproponowanego porządku obrad? Nie słyszę. Przechodzimy do jego realizacji. Część budżetowa 14 – Rzecznik Praw Dziecka, bardzo proszę o przedstawienie referatu.

Dyrektor w Biurze Rzecznika Praw Dziecka Małgorzata Gambrych:

Dzień dobry państwu. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, nazywam się Małgorzata Gambrych, jestem dyrektorem Biura Rzecznika Praw Dziecka. Przepraszam za nieobecność mojego szefa, ale już w kwietniu informował Marszałka Sejmu o nieobecności w dniu dzisiejszym. Proszę przyjąć informację z wykonania planu dochodów i wydatków budżetu państwa w części 14, które postaram się państwu przedstawić w sposób syntetyczny z uwagi na fakt, że szczegółowe zestawienie dostarczyliśmy państwu w wersji elektronicznej i papierowej. W części 14 budżetu państwa zaplanowaliśmy dochody na poziomie 2000 zł – jest to stała pozycja w naszym corocznym budżecie. Zostały one zrealizowane w wysokości 2200 zł. Były to dochody uzyskiwane z tytułu terminowego naliczania i przekazywania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych. Jeśli chodzi o wydatki, ustawą budżetową ustalono kwotę 11 179 tys. zł i została ona wykonana w 100%. Na tę pozycję składały się świadczenia na rzecz osób fizycznych (nieduża kwota 5000 zł), zrealizowane dokładnie w zaplanowanej kwocie, wydatki bieżące wynoszące 10 924 tys. zł, zostały również zrealizowane w 100%, oraz wydatki majątkowe zaplanowane i zrealizowane w wysokości 250 tys. zł. Jeżeli państwo życzą sobie, żebym przedstawiła dokładniej wydatki Rzecznika Praw Dziecka, jestem do państwa dyspozycji. Cała analityka znajduje się w przekazanych materiałach.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Sądzę, że nie ma potrzeby. Jeżeli ktoś z państwa chce zabrać głos, albo zapytać o szczegóły, taka możliwość istnieje, ale oczywiście mamy materiały źródłowe i wszelkie analizy na temat wydatkowania środków budżetowych są w nich zawarte.

Koreferentem w tej części jest pan poseł Dobrzyński. Bardzo proszę, panie pośle, o zabranie głosu.

Poseł Leszek Dobrzyński (PiS):

Rzecznik Praw Dziecka wykonał w 100% plan wydatków w wysokości 11 179 tys. zł. Prawie połowę wydatków stanowiły koszty osobowe, tj. wynagrodzenia i ich pochodne, czyli składki na ZUS i opłaty z tym związane. Była to kwota około 5 240 tys. zł, co stanowiło 48% budżetu. Drobniejsze wydatki – podróże krajowe pochłonęły 54 tys. zł, zagraniczne 70 tys. zł, czynsze za lokale i opłaty z nimi związane – 1 109 tys. zł. Zakup pozostałych usług to kwota 3 270 tys. zł. Średnie zatrudnienie to 62 osoby. Wyniki pracy: 44 890 zgłoszonych spraw, z czego 41 118 zostało zakończonych, oraz 184 sprawy sądowe, do których przystąpił Rzecznik Praw Dziecka. W skutek przeprowadzonej kontroli, NIK wydał pozytywną opinię o prowadzeniu wszelkich dokumentów i sprawozdań finansowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano żadnych uwag pokontrolnych. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

Dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny w Najwyższej Izbie Kontroli Jacek Szczerbiński:

Jacek Szczerbiński, dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny w Najwyższej Izbie Kontroli. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jak powiedział pan poseł, w sformułowaniu pokontrolnym nie stwierdziliśmy nieprawidłowości i pozytywnie oceniliśmy wykonanie budżetu państwa w części 14.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Przechodzimy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za wnioskiem o pozytywne zaopiniowanie części budżetowej dotyczącej Rzecznika Praw Dziecka? (13) Kto jest przeciwny? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (0) Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 14 – Rzecznik Praw Dziecka.

Przechodzimy do omówienia części budżetowej 31 – Praca. Plan finansowy: Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" – III etap. Bardzo proszę pana Krzysztofa Michałkiewicza o zreferowanie.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Krzysztof Michałkiewicz:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeżeli państwo pozwolą, poproszę panią dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów o zreferowanie.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Maria Kałuska:

Dochody budżetu państwa w części 31 zostały zaplanowane w wysokości 52 000 tys. zł, a zrealizowane w kwocie 41 000 tys. zł. Dominująca pozycja w zakresie dochodów wynikała z realizacji usług świadczonych przez jednostki Ochotniczych Hufców Pracy oraz ze zwrotów dotacji i wpłat dokonanych przez fundusze celowe do budżetu państwa. Kwota zaplanowanych w wysokości 374 000 tys. zł wydatków została w trakcie roku zmniejszona do poziomu 371 000 tys. zł, poprzez przeniesienie do innych części budżetowych, a zrealizowane wydatki w części 31 wyniosły 351 000 tys. zł i stanowiły 93,8% kwoty ustawy budżetowej oraz 94,5% planu po zmianach. Dominującą pozycję w zakresie dochodów stanowiły środki przeznaczone na funkcjonowanie Ochotniczych Hufców Pracy w wysokości ponad 235 000 tys. zł. Przeznaczone zostały na realizację zadań w zakresie zapewnienia podstawowych potrzeb uczestników w obszarze zatrudnienia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży. W zakresie OHP pomocą zostało objętych ponad 70 tys. osób. Pozostałe wydatki w tej części przeznaczone zostały na realizacje projektów Unii Europejskiej – 13 752 tys. zł, oraz na realizację programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy". Pozostała kwota dotyczyła pokrycia kosztów realizacji zadań jednostki budżetowej obsługującej ministra rodziny, pracy i polityki społecznej oraz pozostałych jednostek budżetowych, będących w strukturze resortu ministra.

Zaplanowane wydatki budżetu środków europejskich w wysokości 943 000 tys. zł zostały w trakcie roku, poprzez uruchomienie rezerw celowych, zwiększone do wysokości 1 364 000 tys. zł i zrealizowane w nieznacznie mniejszej wysokości, tj. na poziomie 1 360 000 tys. zł. Wydatki w części 31 – Praca, dotyczyły realizacji działań w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój. Była to kwota 1 100 444 tys. zł, regionalnych programów operacyjnych – 359 961 tys. zł i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Kwoty dotyczyły refundacji wydatków poniesionych w poprzedniej perspektywie, z tytułu rozliczenia niezakończonych projektów. Wydatki ponoszone z budżetów środków europejskich dotyczyły realizacji, przez Ochotnicze Hufce Pracy oraz Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, projektów w wyżej wymienionych obszarach.

Kwota wykonanych wynagrodzeń w części 31 – Praca, wyniosła 178 186 tys. zł, co stanowiło 98,8% planu po zmianach. Dominującą część stanowiły również wynagrodzenia pracowników OHP oraz młodocianych zatrudnionych w OHP.

W zakresie części 31 – Praca, funkcjonowały dwa fundusze celowe, tj. Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Stan Funduszu Pracy na początku roku wynosił 6 213 400 tys. zł i był wyższy o ok. 1 000 000 tys. zł od zaplanowanego. Przychody zostały osiągnięte na poziomie 12 121 000 tys. zł i również były wyższe od planowanych kwot o ok. 1 000 000 tys. zł. Główne źródło przychodu Funduszu Pracy stanowiły kwoty osiągnięte z obowiązkowej składki. Wyniosły one 10 560 000 tys. zł. W sumie kwota stanowiła 87% ogółu przychodów.

Kolejną dominującą pozycją w przychodach Funduszu Pracy były środki z budżetu Unii Europejskiej. Kwota 1 290 000 tys. zł stanowiła 10,7% ogółu zrealizowanych przy-

chodów. Wpływy z pozostałych źródeł stanowiły 2,2% przychodów ogółem. Największą dominującą pozycję stanowiły rozliczenia z ubiegłych lat oraz przychody osiągnięte z odsetek od lokat środków oddanych w zarządzanie ministrowi finansów. Według ustawy budżetowej, wydatki zaplanowane w wysokości 12 238 000 tys. zł zostały zrealizowane w niższej wysokości. Największą znaczącą pozycję stanowiły wydatki przeznaczone na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Była to kwota ponad 5 767 000 tys. zł, co stanowiło 52% ogółu wydatków. Kolejną znaczącą pozycję stanowiły wydatki obligatoryjne, do których należały zasiłki dla bezrobotnych wypłacone w wysokości 2 269 000 tys. zł oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne – 2 299 000 tys. zł. Tak osiągnięte przychody i koszty pozwoliły na koniec roku uzyskać kwotę w wysokości 7 282 000 tys. zł. Zarówno przychody, jak i wydatki na koniec roku, uzyskane w wyższych niż planowanych kwotach, wynikały ze zmniejszenia stopy bezrobocia oraz powiększenia zatrudnienia na rynku pracy, tym samym zwiększenia liczby płaconych składek do Funduszu Pracy.

Plan finansowy Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych – według stanu na początek roku, został osiągnięty poziom w wysokości 4 176 000 tys. zł i był niższy od planowanego w ustawie o ok. 1 000 000 tys. zł. Natomiast, taki stan wynikał z faktu, że w funduszu zostały ujęte środki należności, które, poprzez zmianę sposobu prezentacji, zostały pokazane w kwocie netto wartości rzeczywistej, a nie szacowanej, czyli z pominięciem wątpliwych i odpisanych należności. Plan przychodu funduszu, według ustawy, na 2016 r. wynosił 516 825 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 675 000 tys. zł. Zarówno tutaj, jak i w przypadku Funduszu Pracy, większe przychody powstały ze wzrostu liczby zatrudnionych osób i wzrostu liczby osób, z tytułu których dokonywane były opłaty na fundusz. Dominującą pozycję w przychodach stanowiły składki pracodawców na kwotę 431 mln zł. Pozostałe przychody pochodziły od odsetek bankowych przekazanych ministrowi rozwoju i finansów w zarządzanie, odsetek ustawowych od wierzytelności funduszu i wpływów z innych tytułów. W 2016 r. został dokonany znaczący zwrot z Ministerstwa Rozwoju z tytułu środków przekazanych na restrukturyzację zatrudnienia – zwrócono 95 000 tys. zł. z kwoty 134 000 tys. zł.

Według ustawy budżetowej, koszty funduszu wyniosły 437 000 tys. zł, w trakcie roku zostały zwiększone do wysokości 526 000 tys. zł. Zwiększenie pochodziło z ujęcia w planie środków, które zostały przeznaczone ministrowi energii na restrukturyzację zatrudnienia w kopalniach. Zrealizowane koszty wyniosły 265 000 tys. zł i stanowiły tylko 50% planu po zmianach. Dotyczyły one głównie kosztów własnych funduszu, środków przekazanych ministrowi energii z tytułu restrukturyzacji zatrudnienia oraz kosztów poboru składek przekazanych do ZUS. W ramach planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ujęte zostały również transfery na rzecz ludności, na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy. W ramach planu na 2016 r. zostały przekazane świadczenia w kwocie 2 000 tys. zł dla 657 osób. Wydatki na zakupy inwestycyjne funduszu wyniosły 251 tys. zł i stan funduszu osiągnięty na koniec 2016 r. wyniósł 4 586 000 tys. zł.

W zakresie programu bezpieczeństwa i poprawy warunków pracy, w 2016 r. zakończono realizację III etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy", ustanowionego na lata 2014-2016 uchwałą Rady Ministrów. Etap III programu realizowany był przez 17 jednostek naukowych. Nadzór nad jego realizacją sprawował minister rodziny, pracy i polityki społecznej, natomiast odbywała się współpraca z ministrem nauki i szkolnictwa wyższego oraz z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. Koordynatorem programu, głównym wykonawcą został Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. Do najważniejszych wyników uzyskanych w okresie realizacji programu należał rozwój krajowego systemu monitorowania stanu bezpieczeństwa i warunków pracy, wspomaganie oceny stopnia ryzyka w zarządzaniu bezpieczeństwem i higieną pracy przez opracowanie serwisów tematycznych w liczbie 36 i prowadzenie działań upowszechniających problematykę bezpieczeństwa pracy i ochronę zdrowia. Na realizację końcowej części programu wieloletniego w 2016 r. wydatkowano środki w pełnej wysokości, tj. 21 000 tys. zł. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Koreferentem w tym punkcie jest pan poseł Janusz Śniadek. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Janusz Śniadek (PiS):

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, chcę ogólnie podsumować obszar, cele i misje, które miały być realizowane przez część budżetową 31. Dzisiaj mamy najkorzystniejszą sytuację od początku systemu transformacji, najniższe bezrobocie, najniższy poziom wykluczenia społecznego, co możemy przyjmować z dużym zadowoleniem. Pomimo, że plan dochodów w części 31 został wykonany niespełna w 80% (42 000 tys. zł wobec 52 000 tys. planowanych), nie wpłynęło to znacząco na niewykonanie planu wydatków. Jeśli chodzi o wydatki, plan również zrealizowano zaledwie w 94%. Odnośnie do celów i misji Funduszu Pracy oraz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, obserwujemy pozytywne zjawiska. Podsumowując, uważam, że uprawniony jest wniosek o przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu w części 31 – Praca.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 31, ale jednocześnie zwróciliśmy uwagę na długotrwały proces zawierania umów o dofinansowanie wniosków w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój, który trwał od 4 do 15 miesięcy, licząc od daty oceny formalnej wniosku. Zwracamy też uwagę na niski poziom wykorzystania środków na poziomie ok. 29% alokacji. Istnieje ryzyko, że podczas tzw. oceny śródokresowej, która nastąpi w latach 2018-2019, może zostać dokonane zmniejszenie alokacji, czyli limitu środków dla tego programu, ze względu na niski poziom certyfikacji wydatków.

Przechodząc do planu finansowego Funduszu Pracy, chcę poinformować, że NIK oceniła pozytywnie jego wykonanie w ubiegłym roku. Prawidłowo realizowano przychody i gospodarowano wolnymi środkami Funduszu Pracy, jak również realizowano zadania funduszu określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Działania podejmowane przez dysponenta funduszu nie znalazły jednak odzwierciedlenia w zmniejszeniu jego stanu. Na koniec grudnia 2016 r. stan funduszu wynosił ponad 7 000 000 tys. zł, o tym mówił pan poseł Śniadek. W sytuacji ożywienia rynku pracy nie ma to uzasadnienia, z punktu widzenia potrzeb wynikających z bieżącej, finansowej obsługi ustawowych zadań. W niewielkim stopniu, wobec poprawy sytuacji na rynku pracy, korzystano też z regulacji wprowadzonej ustawą z dnia 11 października 2013 r., o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy. W 2016 r. skorzystało z niej zaledwie kilkudziesięciu pracodawców, a pomoc udzielono kilkuset pracownikom. NIK pozytywnie oceniła wykonanie planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a ujawnione nieprawidłowości, polegające na udzieleniu zamówienia wykonawcy, który nie został wybrany na zasadach określonych ustawą Prawo zamówień publicznych, nie miało wpływu na realizację planu. Nie zgłaszamy również uwag do realizacji programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" – III etap.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny wobec pozytywnego zaopiniowania wyżej wymienionej części budżetowej 31 – Praca? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 31.

Przechodzimy do części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne, program wieloletni „Senior WIGOR", program na rzecz Osób Starszych na lata 2014-2020. Bardzo proszę pana ministra o zabranie głosu.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, pani dyrektor będzie kontynuowała wypowiedź.

Dyrektor w MRPiPS Maria Kałuska:

Dochody budżetu państwa w części 44 – Zabezpieczenie społeczne zostały zaplanowane w wysokości 422 tys. zł, ich realizacja została osiągnięta na poziomie 2 296 tys. zł. Zwyżka dochodów w tej części budżetowej obejmowała kary pieniężne za niedotrzymanie warunków umów w zakresie dostaw żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa oraz ze zwrotów niewykorzystanych części dotacji, udzielonych w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich i Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. W zakresie wydatków budżetu państwa, w ustawie budżetowej na rok 2016 wynosiły one 864 851 tys. zł. W wyniku uruchomienia środków z rezerw celowych, zmiany dokonane w ciągu roku spowodowały zwiększenie planu wydatków do poziomu 968 000 tys. zł, a zrealizowane wydatki wyniosły 943 917 tys. zł, co stanowiło 97,5% planu po zmianach. Wydatki dotyczyły przede wszystkim sfinansowania zadań z zakresu pomocy żywnościowej, społecznej, zatrudnienia i rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, działań w zakresie pożytku publicznego i na rzecz osób starszych. Dominującą pozycję stanowiła dotacja dla Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 742 330 tys. zł. Została ona przeznaczona przez PFRON na zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Kolejną dominującą pozycję stanowiły rządowe i resortowe programy realizowane przez ministra rodziny, pracy i polityki społecznej w łącznej kwocie 157 373 tys. zł, z tego program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – 57 337 tys. zł. W ramach realizacji edycji na rok 2016 dofinansowano 707 ofert. Następnie, Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych – wydatkowano 38 340 tys. zł, dofinansowano 432 projekty. Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa objęto 1,2 mln osób wydatkując łącznie z budżetu państwa i budżetu środków europejskich 204 160 tys. zł. Na program wieloletni „Senior WIGOR" wydatkowano 10 688 tys. zł, obejmując wsparciem 123 placówki. Na resortowy program z zakresu pomocy społecznej wydatkowano 12 192 tys. zł obejmując dofinansowaniem 164 oferty. Na program „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" wydatkowano 2 959 tys. zł i dofinansowano 107 jednostek samorządu terytorialnego. Pozostałe wydatki w tej części dotyczyły kosztów realizacji zadań urzędu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, wydatków związanych z utrzymaniem systemów informatycznych oraz współfinansowaniem projektów z udziałem środków Unii Europejskiej, obejmujących Norweski Mechanizm Finansowy i Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

W zakresie wydatków środków europejskich, w części 44 – Zabezpieczenie społeczne, ujęto środki na realizację: Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Programów Operacyjnych Polska Cyfrowa i Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój. Zaplanowane wydatki w wysokości 210 000 tys. zł zostały wydatkowane w kwocie 178 116 tys. zł, głównie na realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa – w zakresie budżetu środków europejskich wydatkowano 168 000 tys. zł. Pozostałe kwoty przeznaczono na Norweski Mechanizm Finansowy – 1 277 tys. zł, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój – 102 tys. zł i na Program Operacyjny Polska Cyfrowa – 429 tys. zł. Ta kwota dotyczyła realizacji, przejętego w następstwie kolejnych działań, systemu obsługi wsparcia finansowanego ze środków PFRON i przejętego przez ten fundusz do realizacji.

W zakresie dotacji celowych w części 44 ujęta była kwota 772 000 tys. zł. Zrealizowane wydatki dotyczyły 861 338 tys. zł, co stanowiło 97,7% planu po zmianach. Jak już wspomniałam, główną pozycję stanowiła dotacja dla Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz dotacje przeznaczone na programy realizowane przez ministra, w tym m.in. program wieloletni „Senior WIGOR", ustanowiony uchwałą Rady Ministrów na lata 2015-2020. W roku 2016 na realizację programu przewidziana była, w załączniku do ustawy budżetowej, kwota 40 000 tys. zł. Uruchomione z rezerwy celowej środki wyniosły 15 800 tys. zł, wydatkowano kwotę 10 729 tys. zł, tj. zaledwie 68% zarezerwowanego planu. Niepełna realizacja wynikała z wycofywania się gmin z podpisywania umów i mniejszego zainteresowania realizacją programu. W roku 2016 utworzono 28 nowych placówek oraz zostały one wsparte dofinansowaniem dla 95 pla-

cówek „Senior WIGOR" utworzonych w 2015 r. Kolejną inicjatywą był program na rzecz Osób Starszych na lata 2014-2020, realizowany również na podstawie uchwały Rady Ministrów. W ustawie budżetowej na rok 2016, na realizację programu ujęto kwotę 7 500 tys. zł, pozostałe wydatki były ujęte w rezerwie celowej. W wyniku uruchomienia środków z rezerw celowych, wydatkowanie środków w roku 2016 wyniosło 38 979 tys. zł. Uruchomienie środków spowodowało ich wydatkowanie w wysokości 38 340 tys. zł, co stanowiło 98,4% planu po zmianie. Na dotacje celowe przeznaczono kwotę 37 583 tys. zł. W ramach udzielonych dotacji sfinansowano 432 placówki. Na obsługę organizacyjno-techniczną programu wydatkowano kwotę 757 tys. zł.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Koreferentem w tym punkcie jest pani poseł Elżbieta Duda, bardzo proszę.

Poseł Elżbieta Duda (PiS):

Szanowna Komisjo, w sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za 2016 r. w części 44 – Zabezpieczenia społeczne, na szczególną uwagę zasługują przychody budżetu państwa, o czym mówiła pani minister, poziom wykonanego dochodu w stosunku do ustawy budżetowej wyniósł 544%. Podobnie, w pozycji: wydatki administracji publicznej – 83% i pomoc społeczna – aż 717%. Wydatki budżetu państwa były na poziomie 109%. W dziale 852 – Pomoc społeczna, zwracano głównie uwagę w zakresie: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Chcę zwrócić szczególną uwagę na jedną kwestię w programie wieloletnim „Senior WIGOR". Celem strategicznym programu jest wsparcie seniorów przez dofinansowanie działań jednostek samorządu terytorialnego. Co jest przyczyną małej liczby wniosków o dofinansowanie oraz rezygnacji z przyznanego już dofinansowania? Czy istnieje możliwość, aby wydłużyć czas realizacji zadania? Nie mam więcej uwag do części 44 – Zabezpieczenie społeczne, proszę o pozytywne rozpatrzenie budżetu.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w części 44 – Zabezpieczenie społeczne. Nie stwierdziliśmy istotnych przypadków naruszenia zasad gospodarowania środkami publicznymi. Stwierdziliśmy jednak uchybienia i nieprawidłowości polegające m.in. na ogłoszeniu, podobnie jak w poprzednich latach, konkursu na realizacje zadań w ramach programu wieloletniego „Senior WIGOR" w terminie utrudniającym osiągnięcie planowanych efektów. Nadal nie była przestrzegana, określona w art. 5 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zasada jawności przy publikowaniu wykazu organizacji dotowanych w konkursie Rządowego Programu na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, na podstawie oceny strategicznej ministra, weryfikującej punktacje ekspertów. Dlatego nadal jest aktualny wniosek z poprzedniej kontroli w tej sprawie. Stwierdziliśmy, że po przeprowadzeniu naboru ofert w konkursie programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, zmieniono zasady udzielania dotacji z tzw. uwolnionych środków. Podział uwolnionych środków nastąpił na podstawie procedury, która nie była znana beneficjentom w momencie ogłoszenia konkursu i składania ofert, co naruszało zasadę jawności, o której wcześniej wspomniałem. Zamiast, zgodnie z wcześniejszymi wnioskami NIK, ograniczyć kwotę dotacji udzielanej w wyniku weryfikacji ocen do 10% limitu ustalonego dla trybu oceny strategicznej, ustanowiono dodatkową procedurę dotowania projektów z pominięciem rankingów, wynikających z konkursów.

Ponadto, zwróciliśmy uwagę na nieskuteczność działań na rzecz wyegzekwowania środków wydatkowanych przez beneficjentów niezgodnie z przeznaczeniem i warunkami określonymi w umowach, podpisanych w ramach konkursów programów FIO, skutkujących przedawnieniem roszczeń i zagrożeniem ich przedawnienia. W odniesieniu do projektu „Emp@tia – Platforma komunikacyjna obszaru zabezpieczenia społecznego", stwierdziliśmy nieosiągnięcie wskaźnika rezultatu ustanowionego na poziomie 50% jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przeprowadzającej wywiady środo-

wiskowe elektronicznie, przy pomocy terminali mobilnych, służących do obsługi tego programu.

Na zakończenie chcę poinformować, że zdaniem NIK, nie zachowano należytej staranności przy zamawianiu opracowań badawczych. Dotyczy to zwłaszcza kwestii uwzględnienia przydatności wyników takich opracowań w działalności ministerstwa, jak również koordynowania nowych badań z weryfikacją wcześniej uzyskanych wyników. O programie „Senior WIGOR" mówiła pani dyrektor oraz pani poseł koreferent, nie będę się rozwodził, natomiast zwracam również uwagę na aspekt terminowości w procedurze tego programu. Podobnie jak w latach poprzednich, konkurs na realizację zadań w ramach programu ogłoszono dopiero 17 czerwca, a rozstrzygnięto 27 września 2016 r., czyli w terminie utrudniającym osiągnięcie planowanych efektów przez gminy przystępujące do tego programu. W rezultacie, z 40 000 tys. zł przewidzianych na realizację programu, wydatkowano tylko 10 500 tys. zł, czyli 26%. W związku z niewykorzystaniem środków, ministerstwo dokonało blokad, których łączna kwota z rezerwy celowej ministra finansów wyniosła 4 400 tys. zł. W związku ze stwierdzonymi uwagami i uchybieniami obniżyliśmy punktację o 1 pkt w ocenie, w informacji o wynikach kontroli. Zatem, jest to ocena pozytywna z obniżeniem o 1 pkt.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 44.

Przechodzimy do części budżetowej 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela urzędu.

Dyrektor generalny w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Andrzej Bida:

Dzień dobry. Andrzej Bida, dyrektor generalny urzędu. Chcę przeprosić za nieobecność pana ministra, który dzisiaj jest poza Warszawą w związku z wcześniej planowaną wizytą. Państwo dostali materiały, więc w skrócie powiem, że dochody w ustawie budżetowej zostały zaplanowane w kwocie 1 tys. zł, zrealizowano w wysokości 15 tys. zł. Najwyższe dochody zostały zrealizowane z tytułu nadpłaty składek ZUS z ubiegłych lat w ramach zwrotu pomocy pieniężnej wypłacanej kombatantom oraz osobom uprawnionym. Wydatki urzędu w ustawie budżetowej zostały zapisane w wysokości 37 389 tys. zł. W trakcie 2016 r. minister finansów, siedmioma decyzjami, zwiększył wydatki o kwotę 4 500 tys. zł z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń i pomocy pieniężnej dla działaczy opozycji i osób represjonowanych z powodów politycznych oraz wypłatę świadczenia pieniężnego rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych. W wyniku zwiększeń, budżet po zmianach wyniósł 41 889 tys. zł. Wydatkowane środki budżetowe na koniec roku wyniosły 40 557 tys. zł, tj. 96,8% w stosunku do planu po zmianach. Jak powiedziałem, wszystkie szczegóły mają państwo przedstawione w materiale. Nie będę się rozwodził, jeżeli będą mieli państwo pytania, chętnie odpowiem. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Koreferentem jest pan poseł Andzel, bardzo proszę o zabranie głosu.

Poseł Waldemar Andzel (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, utworzony na mocy ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji okresu wojennego i powojennego, realizuje szereg zadań na rzecz kombatantów i osób represjonowanych. Kwestie finansowe związane z działaniem urzędu zawarte są w sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa w części 54. Projekt budżetu UdSKiOR na rok 2016 zakładał dochody w wysokości 1 tys. zł, tymczasem udało się osiągnąć wpływy w wysokości 15 tys. zł. Największe pozycje dochodów stanowiła nadpłata składek ZUS z lat ubiegłych – zwrot pomocy społecznej wypłaconej kombatantom lub osobom uprawnionym w 2015 r. W ustawie budżetowej zapisano wydatki w wysokości 37 389 tys. zł. W ciągu 2016 r. minister

finansów siedmioma decyzjami zwiększył je o kwotę 4 500 tys. zł. W wyniku zwiększeń, budżet po zmianach wynosił 41 889 tys. zł. Wydatkowane przez urząd środki budżetowe na koniec 2016 r. wynosiły 40 557 tys. zł, tj. 96,8% w stosunku do planu po zmianach. Wydatki zostały omówione w poszczególnych działach. Wspomnę, że w czwartym dziale – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – po zmianach zaplanowano wydatki w wysokości 25 885 tys. zł i zrealizowano 95,1%, tj. 24 613 tys. zł. W ostatnim dziale: Kultura – ochrona dziedzictwa narodowego, zaplanowano środki na dotacje celowe w wysokości 750 tys. zł, wykonano w kwocie 721 tys. zł, co stanowi 96,1% planu. W 2016 r. urząd dofinansował wiele przedsięwzięć kultywujących i upowszechniających tradycję walk o niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej, takich jak: organizacja uroczystości rocznicowych w kraju i za granicą, rajdy szlakami miejsc pamięci narodowej, konferencje naukowe, koncerty, bicie pamiątkowych medali, budowa pomników, wspieranie działań nastawionych na pogłębianie wiedzy historycznej i tożsamości narodowej wśród młodzieży szkolnej poprzez wsparcie konkursów wiedzy historycznej, rekonstrukcje historyczne oraz biegi upamiętniające. Przedsięwzięcia dotyczyły obchodów znaczących rocznic w historii Polski, związanych z ważnymi walkami toczonymi przez Polaków w obronie niepodległości i suwerenności kraju. Uważam, że sprawozdanie z wykonania budżetu Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych jest przejrzyste, wydatki nie budzą żadnych zastrzeżeń, dlatego wnoszę o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w części 54. Nie stwierdziliśmy nieprawidłowości i nie formułowaliśmy wniosków pokontrolnych.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania części budżetowej 54, dotyczącej Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała 54 część budżetową.

Przechodzimy do część budżetowej 63 – Rodzina. Referuje minister rodziny, pracy i polityki społecznej.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Pani przewodnicząca, poproszę panią dyrektor o kontynuowanie wypowiedzi.

Dyrektor w MRPiPS Maria Kałuska:

Pani przewodnicząca, dochody budżetu państwa w części 63 były planowane i zostały zrealizowane w kwocie 17 tys. zł. Wynikały one z tytułu kar umownych naliczanych w związku z nienależytym wykonaniem umów i zwrotów niewykorzystanych części dotacji udzielonych w ramach resortowego programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Wydatki budżetu państwa, zaplanowane w ustawie budżetowej w części 63 – Rodzina, były w wysokości 13 028 tys. zł, a zrealizowane wydatki, po uwzględnieniu planu po zmianach, wyniosły 14 075 tys. zł, co stanowiło 80,4% planu po zmianach. W ramach zrealizowanych wydatków, kwota 7 914 tys. zł została przeznaczona na sfinansowanie zadań ministra właściwego do spraw rodziny, w tym kampanię medialną Programu Rodzina 500+. Znaczącą pozycję stanowiły wydatki w zakresie realizacji działań wynikających z ustawy o Karcie Dużej Rodziny. Na produkcję blankietów karty, ich personalizację i dystrybucję wydatkowano 2 923 tys. zł. Koszty utrzymania systemów informatycznych w zakresie świadczeń rodzinnych stanowiły kolejną, dominującą pozycję wynoszącą 2 413 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone na utrzymanie systemów informatycznych w obszarze polityki rodzinnej. Na współfinansowanie projektu z udziałem środków Unii Europejskiej wydatkowano kwotę 545 tys. zł. Obejmowała ona środki na współfinansowanie wydatków związanych z realizacją projektu „Rodzina i praca – to się opłaca!” w ramach programu wspólnotowego Komisji Europejskiej. Na dotacje celowe w zakresie programu „Opieka to też praca” wydatkowano środki w wysokości

280 tys. zł. W części 63 – Rodzina, wydatki na wynagrodzenia wyniosły 3 352 tys. zł, co stanowiło 95% planu po zmianach.

W obszarze dotacji celowych w części 63 – Rodzina, zaplanowana była nieznaczna kwota 300 tys. zł na realizację programu „Opieka to też praca". Z tej kwoty wydatkowano 280 tys. zł, tj. 93,3% planu po zmianach. W ramach wykonania programu zawarto 12 umów, przekazując dla fundacji środki w wysokości 173 tys. zł, a dla stowarzyszeń – 107 tys. zł. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Koreferentem w tym punkcie jest pani Halina Szydełko. Bardzo proszę o zabranie głosu.

Poseł Halina Szydełko (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w 2016 r. dochody w części 63 – Rodzina wykonane zostały na poziomie 17 tys. z czego administracja publiczna otrzymała 8 tys. zł, pomoc społeczna 9 tys. zł. Jeśli chodzi o wydatki, to zaplanowane zostały w wysokości 13 028 tys. zł, podwyższone do 17 500 tys. zł, a wykonane w kwocie 14 075 tys. zł. Największy był spadek w wydatkach bieżących: z 16 000 tys. zł do 13 000 tys. zł. W stosunku do roku 2015 nastąpił wzrost z uwagi na realizację zadań w zakresie Karty Dużej Rodziny. W dziale: Administracja publiczna, zaplanowano wydatki w wysokości 5 768 tys. zł, zostały zwiększone do ok. 9 500 tys. zł, a wykonane w 91,9%. W rozdziale: Urzędy naczelne i centralne organów administracji, zaplanowano po zmianach kwotę 8 546 tys. zł, natomiast wykonano w wysokości 7 807 tys. zł. Minister rodziny, pracy i polityki społecznej w tym rozdziale dokonał blokady planowanych środków na kwotę 51 tys. zł, w związku z niepełnym wykorzystaniem środków. W rozdziale: Pozostała działalność, zaplanowano 430 tys. zł, podwyższono do 950 tys. zł, a wykonano 923 tys. zł. Największy wzrost, w stosunku do pierwotnie planowanej kwoty, nastąpił w pozycji: Współfinansowanie projektów Unii Europejskiej – z 47 tys. zł do 550 tys. zł. W dziale: Pomoc społeczna, z zaplanowanej po zwiększeniu kwoty w wysokości 8 004 tys. zł, wykonano 66,8% planu. Konkludując, sprawozdanie nie budzi zastrzeżeń i zasługuje na przyjęcie. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w toku kontroli części 63 stwierdziliśmy dwie sprawy, o których warto powiedzieć Komisji. Po pierwsze, nie zapewniono, w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2016 r., możliwości przekazywania drogą elektroniczną sprawozdań z realizacji zadań z zakresu świadczeń wychowawczych przez zobowiązane do tego podmioty. Po drugie, stwierdziliśmy naruszenie art. 34 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych polegające na udzieleniu zamówienia na usługę, która była dostarczona już wcześniej. Chodzi o utrzymanie systemu informatycznego dla usługi wieloletniej. Zastosowano procedurę, która nie powinna mieć miejsca, czyli była udzielona w terminie dłuższym niż 12 miesięcy. Pomimo tego, ogólna ocena wykonania budżetu w części 63 jest pozytywna i rekomendujemy taką ocenę Komisji.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny wobec pozytywnego zaopiniowania wyżej wymienionej części budżetowej? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 63 – Rodzina.

Przechodzimy do część budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Panie prezesie, proszę o zabranie głosu.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Adam Wojciech Sekściński:

Adam Wojciech Sekściński, prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie i panowie, chcę przedstawić Komisji sprawozdanie z wykonania planu finansowego za 2016 r. Wydatki w części 72 zostały zrealizowane przez KRUS w kwocie 17 106 321 tys. zł i stanowiły 98,33% planu. Największą pozycję

wydatków w tej części w kwocie 16 813 201 tys. zł, tj. 98,38% planu ich łącznej wielkości, stanowiły wydatki w dziale 753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, przeznaczone na Fundusz Emerytalno-Rentowy, Fundusz Prewencji i Rehabilitacji oraz świadczenia zlecone do wypłaty. W ramach wydatków w części 72 występowały pozycje: dział 752 – Obrona narodowa, rozdział 75 212 pozostałe wydatki obronne, realizacja w kwocie 10 tys. zł, dział 851 – Ochrona zdrowia, rozdział 85 156 składki na ubezpieczenia zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, realizacja w kwocie 14 483 tys. zł, dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, wykonanie w kwocie 278 627 tys. zł. Na tę pozycję składały się: refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC, rozdział 85 335 w kwocie 9 tys. zł, pozostała działalność, rozdział 85 395, tj. 270 618 tys. zł. W ramach rozdziału 85 395 – pozostała działalność, zostały wypłacone jednorazowe dodatki pieniężne dla niektórych uprawnionych emerytów i rencistów na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o jednorazowym dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne. Przychody Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 19 598 505 tys. zł, a koszty 19 967 006 tys. zł. Przeciętnie, miesięcznie w 2016 r. wypłacono 1 193 000 świadczeń emerytalno-rentowych, a przeciętne świadczenie wyniosło 1 050,40 zł. W 2016 r. średnio 1 336 tys. osób było objętych ubezpieczeniem emerytalno-rentowym. W wydatkach funduszu największy udział miały wypłaty emerytur i rent rolniczych. Stanowiły one 75,32% ogólnych kosztów funduszu. W 2016 r. wypłacono 51 389 zasiłków pogrzebowych na kwotę 205 532 tys. zł. Poza świadczeniami wynikającymi z ubezpieczenia społecznego rolników, Fundusz Emerytalno-Rentowy realizował składki na ubezpieczenia zdrowotne wpłacone do Narodowego Funduszu Zdrowia w kwocie 1 754 794 tys. zł. Odnośnie do Funduszu Prewencji i Rehabilitacji, przychody wyniosły 35 454 tys. zł, natomiast koszty 35 366 tys. zł. W 2016 r. poddano rehabilitacji zdrowotnej w centrach rehabilitacji KRUS 13 788 rolników oraz 1177 dzieci rolników. Na zakup wyżej wymienionych usług wydatkowano 31 505 tys. zł.

Odnośnie do Funduszu Administracyjnego, w 2016 r. przychody wyniosły 598 345 tys. zł. Podstawową pozycją przychodów był odpis z Funduszu Emerytalno-Rentowego w kwocie 481 916 tys. zł. Koszty Funduszu Administracyjnego wyniosły 640 235 tys. zł i były przeznaczone przede wszystkim na wynagrodzenia osobowe, bezosobowe, dodatkowe wynagrodzenia roczne oraz pochodne od wynagrodzeń w kwocie 386 595 tys. zł, opłaty pocztowe, usługi bankowe w wysokości 43 081 tys. zł oraz usługi informatyczne w kwocie 70 697 tys. zł.

Podsumowując, obserwujemy spadek liczby emerytów i rencistów oraz osób ubezpieczonych. Liczba osób ubezpieczonych przewyższa liczbę świadczeniobiorców. Składka zdrowotna za ubezpieczonych przekazywana jest w terminie do NFZ i została zrealizowana w 99,9%. Przeciętne zatrudnienie w KRUS w 2016 r. wyniosło 6177 etatu, a na koniec grudnia 2016 r. przeciętne zatrudnienie osób niepełnosprawnych wyniosło 340,6 etatu. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Koreferentem w tym punkcie jest pani Ewa Kozanecka. Bardzo proszę o zabranie głosu.

Poseł Ewa Kozanecka (PiS):

Pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, w części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wydatki, przychody, koszty realizacji zostały państwu szczegółowo przedstawione przez pana prezesa. Mogę tylko dodać, że wykonanie planu w tej części budżetowej w 2016 r. nie wzbudza zasadniczych zastrzeżeń. Na realizację mają najczęściej wpływ trendy demograficzne, a więc liczba świadczeniobiorców i ubezpieczonych w KRUS. Przypominam, że wydatki budżetowe w części 72 wykonano na poziomie ponad 98%. W większości na wykonanie wydatków w kwotach niższych niż planowano, miała wpływ niższa od przyjętego planu, liczba świadczeniobiorców. Warto dodać, że decyzją ministra finansów wydatki KRUS zwiększono o środki, które zostały przeznaczone na wypłaty jednorazowych dodatków pieniężnych dla niektórych uprawnionych emery-

tów i rencistów. Dodam również, że Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu w 2016 r. w części budżetowej 72 oraz wykonanie planów finansowych Funduszu Emerytalno-Rentowego, Funduszu Administracyjnego i Funduszu Prewencji i Rehabilitacji. Proszę Wysoką Komisję o przyjęcie tej części budżetowej. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Proszę o zabranie głosu pana dyrektora z NIK.

Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jak zostało powiedziane, NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 72 wraz z funduszami. Natomiast, chcemy zwrócić uwagę na jeden systemowy problem, nieleżący do końca po stronie KRUS. Zwróciliśmy uwagę na niezgodność prezentowanych, w różnych pozycjach sprawozdania Rb-33 z wykonania planów finansowych Funduszu Administracyjnego, Funduszu Prewencji i Rehabilitacji oraz w sprawozdaniach zbiorczych funduszy, danych o stanie środków obrotowych na koniec roku sprawozdawczego. Przyczyną było niedostosowanie w 2016 r. wzorów wspomnianego sprawozdania do nowego układu formularza planistycznego PFC, zmienionego w relacji do roku poprzedniego. Formularz ustala minister finansów. W planie finansowym z katalogu kosztów wyłączono koszty inwestycji i dodano koszty amortyzacji, co miało wpływ na faktyczny obraz nie tylko stanu środków obrotowych, lecz również aktywów netto funduszu. Z tego powodu propozycje planu finansowego i sprawozdania z jego wykonania były niespójne, co do treści ekonomicznej. Upraszczając, można powiedzieć, że jedne dane były prezentowane w planie, a inne w sprawozdaniu i wynika to ze wzoru sprawozdań, jaki wprowadził minister finansów. O tych niezgodnościach informowano Ministerstwo Finansów, zważywszy na fakt, że minister finansów każdego roku wydaje nowe rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminu opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej i planowane jest zachowanie nowego układu formularza planistycznego PFC, o którym wspomniałem. Wnioskujemy o dokonanie zmiany wzoru sprawozdania Rb-33 z wykonania planu finansowego Państwowego funduszu celowego i instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa, w taki sposób, aby umożliwić prezesowi KRUS sporządzanie sprawozdań Rb-33 zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi. Z tych względów, problem stanie się systemowy, gdyż może dotyczyć funduszy celowych – co innego będzie prezentowane w planie, a co innego w sprawozdaniu. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania części budżetowej 72, dotyczącej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała tę część budżetową.

Przechodzimy do części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Bardzo proszę o zabranie głosu.

Członek zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Paweł Jaroszek:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeśli chodzi o część budżetową, za którą odpowiedzialny jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zacznę od dochodów budżetu państwa za rok 2016, które wyniosły 368 780 tys. zł. Jeśli chodzi o wydatki w części 73, sięgały one 54 350 881 tys. zł i obejmowały m.in.: dotacje dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie ponad 44 800 000 tys. zł, składki na ubezpieczenia społeczne za osoby pobierające zasiłek macierzyński, przebywające na urlopach wychowawczych, sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem oraz nianie w kwocie ponad 2 862 000 tys. zł, dotacje dla Funduszu Emerytur Pomostowych w kwocie 249 551 tys. zł, świadczenia finansowane z budżetu państwa, zlecone ZUS do wypłaty, przede wszystkim renty inwalidów wojennych i wojskowych, ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, deputaty węglowe i inne w kwocie prawie 2 800 000 tys. zł. Jeśli chodzi o składki na ubezpieczenia zdrowotne osób przebywających na urlopach wychowawczych, pobierających renty na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz członków ich rodzin, niań oraz osób sprawujących osobistą opiekę nad dzieckiem, wyniosły

one 185 699 tys. zł. Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej to głównie wypłaty rent socjalnych w kwocie nieco ponad 2 500 000 tys. zł

Jeśli chodzi o poszczególne fundusze, których dysponentem jest ZUS, zacznę od omówienia Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jego przychody w roku 2016 według przypisu wyniosły 208 678 133 tys. zł i były o ponad 12 000 000 tys. zł wyższe niż w 2015 r. Wynika to przede wszystkim z bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy i dynamicznego wzrostu wysokości Funduszu Wynagrodzeń. Główną pozycję przychodów FUS stanowiły składki, które według przypisu wyniosły ponad 153 202 000 tys. zł. Jeśli chodzi o wskaźnik ściągalności składek na FUS, w roku 2016 wyniósł on 99,1% i był wyższy o 0,1 pkt proc. od przyjętego w planie.

Jeśli chodzi o dotację z budżetu państwa, wyniosła ona 44 847 768 tys. zł. Refundacja z tytułu przekazywania składek do OFE wyniosła 3 162 307 tys. zł. Wpłaty z OFE, czyli tzw. suwak, wyniosły nieco ponad 3 500 000 tys. zł. Środki z FRD, które również stanowią źródło finansowania FUS, pochodzą jeszcze ze starej reformy OFE z roku 2014, wyniosły one, podobnie jak w 2015 r., 717 974 tys. zł. Jeśli chodzi o koszty funduszu, w 2016 r. wyniosły one 208 074 975 tys. zł. Szczegółowe przedstawienie kosztów przedstawia się odpowiednio: wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe – 179 066 524 tys. zł, przeciętna miesięczna wypłata świadczenia emerytalno-rentowego – 2004,20 zł, przeciętna miesięczna liczba osób, pobierających świadczenia emerytalno-rentowe ukształtowała się na poziomie 7 391 900 osób. Jeśli chodzi o pozostałe świadczenia, w roku 2016 wyniosły one 22 543 830 tys. zł. Odpis na działalność ZUS z Funduszu Ubezpieczeń społecznych to koszt 3 573 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o Fundusz Emerytur Pomostowych, przychody według przypisu w 2016 wyniosły 488 543 tys. zł. W 2016 r. głównym źródłem przychodów FEP była dotacja z budżetu państwa w kwocie 249 551 tys. zł. Składki na FEP, według przypisu, wyniosły 236 800 tys. zł. Koszty funduszu były na poziomie 520 352 tys. zł. Główna pozycja to emerytury pomostowe w ogólnej kwocie 517 042 tys. zł. Przeciętna liczba świadczeniobiorców ukształtowała się w roku 2016 na poziomie 17 500 osób, a przeciętna wysokość wypłaconego świadczenia wyniosła 2 455, 68 zł.

Jeśli chodzi o Fundusz Rezerwy Demograficznej, przychody w roku 2016 wyniosły 2 325 904 tys. zł. Przychody składały się z odpisu części składki na ubezpieczenie emerytalne w kwocie 1 764 517 tys. zł, natomiast pozostałe przychody, wynikające z zarządzenia aktywami, wyniosły ponad 540 000 tys. zł. Przychody z tytułu prywatyzacji mienia Skarbu Państwa były na poziomie niespełna 18 500 mln zł. Koszty funduszu wyniosły 1 307 tys. zł. Stan funduszu w tej części bilansowej, na koniec 2016 r., wyniósł 21 788 894 tys. zł.

Jeśli chodzi o finanse Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przychody wyniosły 4 229 049 tys. zł. Głównym źródłem przychodów był odpis z FUS w kwocie ponad 3 500 000 tys. zł. Drugą co do wielkości pozycję przychodów zakładu stanowiły wpływy z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych ZUS do wypłaty i wyniosły 233 648 tys. zł. Odnośnie do przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS, wyniosły one ponad 200 000 tys. zł. Koszty z amortyzacją to ponad 4 108 000 tys. zł. Dominującą pozycją są tutaj koszty wynagrodzeń, które wyniosły ogółem 2 258 238 tys. zł. Koszty usług obcych – 844 114 tys. zł i spadły w stosunku do roku 2015 o ponad 9 000 tys. zł, tj. ok. 1,1%. Trzecią co do wielkości grupę kosztów stanowiły ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, które wyniosły ogółem nieco ponad 475 000 tys. zł. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Koreferentem w tym punkcie jest pani Ewa Tomaszewska. Bardzo proszę o zabranie głosu.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, chcę zacząć moją wypowiedź od omówienia kosztów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które nieznacznie się obniżyły. Odpis na działalność ZUS został utrzymany na poziomie 1,7% przychodów FUS. Chcę zwrócić uwagę na fakt, że w ciągu ostatnich 10 lat nieznacznie, ale stale

koszty, w relacji do PKB, są obniżane. Przychody FUS w 2016 r. wyniosły 208 700 000 tys. zł i były o 3 900 000 tys. zł wyższe od ujętych w planie po zmianach. W stosunku do roku poprzedniego zostały zwiększone o 12 600 000 tys. zł. Jak słusznie powiedział przed chwilą pan prezes, i jak zostało wykazane w części budżetowej – Praca, mamy dobrą koniunkturę. Wzrasta liczba osób zatrudnionych i zwiększają się wynagrodzenia, w związku z tym, oczywiste jest, że podnoszone są również składki, będące procentem od kwot wynagrodzeń. Główną pozycję przychodów FUS stanowiły składki na ubezpieczenia społeczne, według przypisu wynosiły 153 200 000 tys. zł i były o 2 400 000 tys. zł, tj. o 1,6% wyższe od ujętych w planie po zmianach, a w stosunku do 2015 r. o 9 000 000 tys. zł wyższe, tj. o 6,3%. Rzeczywiste wpływy ze składek wynosiły 151 800 000 tys. zł, tj. 101,7% planu po zmianach. W stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 6,1%. Dzięki dobrej koniunkturze, mamy lepszą sytuację, jeśli chodzi o wpływy do FUS. Ważne, że wskaźnik ściągalności składek na FUS za rok 2016 wyniósł 99,1% i był o 0,1% wyższy od przyjętego w planie na 2016 r. Przy tak dużej ściągalności, poprawa przynajmniej o 0,1% stanowiła duży wysiłek pracowników ZUS i należy to dostrzec.

Kolejnym elementem przychodów były dotacje z budżetu państwa, które wyniosły 44 800 000 tys. zł, czyli według planu. Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE wynosiła 3 200 000 tys. zł, co stanowiło 98,4% planu. Był to efekt przeprowadzenia reformy systemu emerytalnego, w wyniku którego liczba aktywnych członków OFE zmniejszyła się o ok. 80%. To jest poważna liczba. Wpłaty z OFE w 2016 r. wyniosły 3 500 000 tys. zł wobec planowanych 4 300 000 tys. zł i były mniejsze niż w 2015 r. Zmniejszenie wpłat z OFE wynikało przede wszystkim ze zmieniającej się struktury osób wchodzących w skład suwaka. Na emeryturę przechodzą ludzie, którym, w momencie wejścia w życie reformy, brakowało mniej niż 10 lat. Proces trwa i zmienia się grupa osób, jeśli chodzi o strukturę wiekową i dochody. Zatem, musimy brać pod uwagę, że liczba będzie fluktuować.

Środki z Funduszu Rezerwy Demograficznej, pochodzące z przeniesienia aktywów z OFE wraz z odsetkami w 2016 r., wyniosły 700 000 tys. zł, czyli mniej więcej tyle samo co w 2015 r. Kwotę stanowią odsetki od obligacji, których termin wykupu przypada na lata 2018-2022. Pozostałe przychody FUS wyniosły 3 100 000 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych o 226,9%. Wynikało to przede wszystkim z wysokiego poziomu odsetek od należności z tytułu składek. W 2016 r. ZUS kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek na ubezpieczenie społeczne. W ten sposób odzyskano kwotę 1 100 000 tys. zł. Była ona zbliżona do uzyskanej w 2015 r. Jeśli chodzi o koszty, czyli wydatki FUS, chcę zwrócić uwagę, że wyniosły one 205 400 000 tys. zł i były o 2 500 000 tys. zł niższe od ujętych w planie po zmianach. W stosunku do roku poprzedniego, koszty były wyższe o 5 900 000 tys. zł. Trzeba wziąć pod uwagę, że wskaźnik waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wyniósł 100,24% w stosunku do zakładanego – 100,5%. Chcę się dowiedzieć, co było przyczyną zmiany, jeśli chodzi o wypłatę zasiłków chorobowych, opiekuńczych, a także świadczeń rehabilitacyjnych? Trzeba przyznać, że wykonanie było wyższe od zakładanego. Chcę zwrócić szczególną uwagę na wydatki, jeśli chodzi o świadczenia chorobowe. Mogą występować dwie przyczyny: pierwsza, w zakresie liczby urodzeń dzieci (wydatki związane z urlopami macierzyńskimi). Świadczyłoby to o pozytywnych rezultatach polityki prorodzinnej. Z drugiej strony mamy wzrost liczby zachorowań, dni chorobowych, które należałoby ograniczać inną metodą, czyli łącząc Fundusz Ubezpieczeń Chorobowych z Funduszem Ubezpieczeń Zdrowotnych – „lepiej leczysz, mniej płacisz” za zwolnienia chorobowe. Pracownik szybciej wraca do pracy. Wydaje się, że sprzężenie zwrotne dobrze służyłoby funduszowi. To byłoby korzystne rozwiązanie. Przeciętna, miesięczna wypłata świadczenia emerytalno-rentowego w 2016 r. wyniosła 2004,20 zł, czyli prawie na poziomie minimalnego wynagrodzenia, i była niższa od planowanej o 0,6%. W stosunku do roku poprzedniego wyższa o 1,9%.

To, co wydaje się mi jeszcze ważne do podkreślenia to fakt, że istotnie wzrosła liczba środków na prewencję rentową i wypadkową. W przypadku prewencji wypadkowej nastąpił ponad 60% wzrost. To powinno cieszyć i wskazywać, że działania ZUS w tej sprawie idą w dobrym kierunku, ponieważ więcej środków wydanych na prewencję

to wielokrotnie mniej wydanych na świadczenia, wynikające ze schorzeń lub długotrwałych świadczeń, np. renty. Wydaje się mi, że dobrą konkluzją z przeglądu działań ZUS i FUS jest wniosek o pozytywną rekomendację części budżetowej 73.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu pana dyrektora z NIK.

Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, pozytywnie i bez uwag oceniliśmy część 73. Natomiast powiem kilka słów o Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przy pozytywnej ocenie wykonania planu finansowego FUS, chcemy zwrócić uwagę na kilka aspektów. Po pierwsze, są cztery sprawy, które cieszą. Gdyby skumulować, o czym mówili pani poseł Tomaszewska i pan prezes, przychody funduszu były o 6,4% wyższe niż w roku poprzednim, co jest wynikiem sytuacji na rynku pracy. Po drugie, FUS nie poniósł kosztów z tytułu obsługi kredytów, ponieważ ich nie zaciągał. Nie był również zasilany środkami z Funduszu Rezerwy Demograficznej. Po trzecie, otrzymał nieoprocentowaną pożyczkę z budżetu państwa, ale w wysokości tylko 1 mld zł (w poprzednim roku było to 5,5 mld zł). Pożyczki budziły zawsze sporo kontrowersji. Po czwarte, po raz pierwszy od wielu lat, w przeciwieństwie do roku ubiegłego, wystąpiła nadwyżka przychodów nad kosztami funduszu, co prawda w kwocie 603 000 tys. zł, ale to jest pierwszy pozytywny objaw. Cztery kwestie skumulowane w raporcie z działalności FUS, rzeczywiście napawają optymizmem i stanowią kanwę, żeby rekomendować Wysokiej Komisji przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części dotyczącej Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Chcę powiedzieć o kwestii pożyczek, stanowiącej kroplę dziegciu w beczce miodu. Wiemy, że dla utrzymania płynności finansowej, FUS od wielu lat korzysta z nieoprocentowanych pożyczek. Jego zadłużenie z tytułu pożyczek na koniec 2016 r. wynosiło 46 300 000 tys. zł, o czym mówił pan prezes. W celu zachowania płynności finansowej, do końca 2016 r. nie dokonywano ich spłaty. Z dniem 1 stycznia 2017 r., na podstawie art. 15 ustawy o szczególnych rozwiązaniach, służących realizacji ustawy budżetowej na 2017 r., umorzono pożyczki udzielone FUS w latach 2009-2014, które nie były dotychczas spłacane, a termin ich spłat upływał 31 marca 2017 r. Łączna kwota umorzonych pożyczek wyniosła prawie 39 200 000 tys. zł. Pozostały jeszcze pożyczki w kwocie 7 500 000 tys. zł, a termin spłaty przypada za dwa lata, na 31 marca 2019 r. Zadłużenie to nie zostało w FUS objęte odpisem aktualizacyjnym. NIK stoi na stanowisku, że takie pożyczki powinny skutkować odpisem aktualizacyjnym, gdyż należności z tytułu pożyczek dla FUS są nieściągalne. Brak jest podstaw do uznania, iż pozostałe 7 200 000 tys. zł, dotąd nieumorzonych pożyczek, zostaną zwrócone i w przyszłości nie nastąpi kolejne umorzenie miliardów, które popłynęły z budżetu państwa. Jak wiemy, niedobór środków FUS na wypłaty rent i emerytur ma charakter strukturalny. Prognozy wpływów i wydatków FUS wskazują na jego trwałość i oznaczają brak możliwości spłaty pożyczek. Zwracaliśmy uwagę, że regularne udzielanie przez ministra finansów od 2009 r. pożyczek zamiast dotacji, zaniża deficyt budżetowy i zakłamuje rzeczywistość, którą prezentujemy w sprawozdaniach, również odnośnie do długu publicznego. Umorzenie pożyczek zaciągniętych w latach 2009-2014 potwierdza tezę NIK o braku możliwości ich spłaty przez FUS. Jednocześnie, zauważamy pozytywną tendencję, że w tym roku pożyczka wyniosła tylko 1 mld, a nie 5 mld, jak w poprzednich latach. Rekomendacja dla realizacji planu finansowego FUS jest pozytywna.

Jeśli chodzi o Fundusz Emerytur Pomostowych, zwracamy uwagę, analogicznie jak w latach poprzednich, na pogarszającą się kondycję finansową. Świadczy o tym m.in. nieuzyskanie wystarczających przychodów ze spłaty na pokrycie bieżących wydatków. Pan prezes mówił, że głównym źródłem finansowania przychodów FEP jest dotacja. W związku ze stale rosnącą liczbą wypłacanych świadczeń, począwszy od 2013 r. wpływy ze składek nie pokrywają poniesionych wydatków. Wpływy ze składek w 2016 r. były w stanie pokryć zaledwie 45,5% kosztów, które, jak słyszeliśmy, wyniosły prawie 520 000 tys. zł. Niedobór pokrywano z dotacji budżetowej na poziomie 250 000 tys. zł oraz ze zgromadzonych w funduszu środków z poprzednich lat. Ze względu na prognozowane

przez ZUS zwiększenie kwoty wypłacanych emerytur, roczny deficyt FEP w kolejnych latach będzie się pogłębiał. Mimo to, oceniamy wykonanie planu finansowego Funduszu Emerytur Pomostowych pozytywnie. Nie mamy uwag do Funduszu Rezerwy Demograficznej i również udzieliliśmy pozytywnej oceny w naszej informacji o wynikach kontroli.

Wykonanie planu finansowego ZUS, jako państwowej osoby prawnej, także oceniliśmy pozytywnie, natomiast chcemy zwrócić uwagę na kilka spraw. Po pierwsze, nastąpił wzrost liczby dłużników i kwoty zadłużenia z tytułu nienależnie pobranych świadczeń finansowanych z FUS i budżetu państwa, a także kwoty przedawnionych należności, co jest niepokojącym zjawiskiem. Potrzeby podjęcia działań w tych sprawach analizowaliśmy już w 2015 r. mimo to, zjawisko to trwa nadal. Nasze uwagi dotyczą jakości orzeczeń wydawanych przez lekarzy orzeczników ZUS. Mimo podejmowanych działań, w 2016 r., podobnie jak w roku poprzednim, na wysokim, kilkudziesięcioprocentowym poziomie utrzymywał się odsetek wyroków sądów pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie odwołań składanych przez ubezpieczonych od orzeczeń komisji lekarskich ZUS, wydanych na korzyść skarżącego. Zjawisko jest niepokojące, gdyż bardzo często, co udowodniła nasza kontrola, dotycząca systemu orzekania o niezdolności do pracy, sądy pracy często podejmują decyzje na korzyść skarżącego na podstawie dokładnie tej samej dokumentacji medycznej, na podstawie której ZUS wydał decyzje negatywne. Powtarzam, jest to zjawisko kilkudziesięcioprocentowe wszystkich odwołujących się do sądu.

Kolejna sprawa to kwestia oświadczenia o stanie kontroli zarządczej prezesa ZUS za 2016 r. Kontrola NIK potwierdziła oświadczenie, że w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza, między innymi w zakresie realizacji umowy na opracowanie koncepcji rozbudowy i wdrożenia funkcjonalności jednego z systemów informatycznych, przygotowania i realizacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych na dostawy i usługi informatyczne, nieplanowanego ograniczenia zasobów środowiska przedprodukcyjnego, braku skutecznych narzędzi do reagowania na incydenty środowiska informatycznego oraz przestrzegania przepisów prawa i procedur wewnętrznych w obszarze IT. Przyczyną są zaszłości z poprzednich lat. W naszej opinii, pozytywną ocenę należy skierować w stronę zarządu ZUS, ze względu na fakt podniesienia tej kwestii i próby podjęcia działań naprawczych, czyli samo zdiagnozowanie problemów z poprzednich lat. Jednak, dowód, że kontrola zarządcza istniała w słabym stopniu, został złożony w oświadczeniu prezesa ZUS. Pomimo wszystkich zastrzeżeń, rekomendujemy pozytywną ocenę dla ZUS oraz wszystkich funduszy. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Bardzo proszę, pani poseł Bartuś.

Poseł Barbara Bartuś (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, mam jedno pytanie do pana prezesa, jaka była średnia płaca w ZUS w 2016 r. i czy do średniej płacy są również wliczane zarobki lekarzy orzeczników i informatyków, czy są one wyłączone? Czy można poznać płace tylko pracowników merytorycznych? Czy planowane są podwyżki?

Członek zarządu ZUS Paweł Jaroszek:

Jeżeli pani przewodnicząca pozwoli, odpowiem w kolejności zadawanych pytań. Zacznę od pytania pani poseł Tomaszewskiej. Jeśli chodzi o wzrost zasiłków, zostały one skorygowane w zmianie planu finansowego FUS. Wszystkie zasiłki miały pokrycie w planie finansowym po zmianach. Wzrost wysokości zasiłków chorobowych, opiekuńczych i świadczeń rehabilitacyjnych wynikał głównie z większej liczby dni zasiłkowych. Odnosząc się do drugiej części pytania, czy mogło to być pokłosiem demografii – na pewno tak. Jeśli chodzi o liczbę dni absencji chorobowej w zakresie niezdolności do pracy w okresie ciąży, w roku 2015 mieliśmy 44 115 tys. takich dni, natomiast w roku 2016 ponad 3 mln więcej – 47 099 700. Przeciętne wynagrodzenie w ZUS w 2016 r. wyniosło ponad 4 tys. zł i uwzględniało wszystkie grupy z dodatkami, trzynastką, nagrodami kwartalnymi, odprawami emerytalnymi, nagrodami jubileuszowymi. Natomiast, jeżeli policzymy tylko dla oddziałów, ale ze wszystkimi składowymi, wynosi ono 3 909,05 zł. Oczywiście, dotyczą również wynagrodzeń dla informatyków. Jeżeli policzymy średnie wynagrodze-

nie, bez dodatków, w zeszłym roku wyniosło ono 3 100 zł. Jeśli chodzi o wynagrodzenie 66% pracowników ZUS, wynikające z umów o pracę, przeciętnie nie przekracza kwoty 3 314,76 zł. W zeszłym roku mieliśmy do czynienia z podwyżką, w tym roku również planujemy. Obecnie trwają negocjacje z organizacjami związkowymi odnośnie do sposobu podziału kwoty wzrostu wynagrodzeń. Nie będzie ona imponująca, gdyż wyniesie przeciętnie ok. 150 zł netto.

Poseł Barbara Bartuś (PiS):

Ubiegłoroczna podwyżka wyniosła kilkadziesiąt złotych. Po ilu latach nastąpiła? W długim okresie było zamrożenie płac.

Członek zarządu ZUS Paweł Jaroszek:

Tak. Nie pamiętam, jak długi był okres przerwy. Przeciętnie 150 zł na etat, a w 2015 r. udało nam się wygospodarować 60 zł. Wcześniej była długa przerwa.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję, panie prezesie. Korzystając z okazji chcę upomnieć się o pracowników ZUS w małych ośrodkach. Średnia podwyżka 150 zł jest zapewne atrakcyjna, ale chciałabym, żeby nie było wielkich kominów. W ośrodkach w dużych miastach pracownicy dostaną o wiele więcej, niż w miejscowościach takich jak Chełm, Zamość lub Biłgoraj. Mam ogromną prośbę, żeby państwo to rozważyli. Każda osoba w ZUS wykonuje ciężką i odpowiedzialną pracę. Finanse powinny być podzielone tak, żeby dawały satysfakcję wszystkim pracownikom.

Członek zarządu ZUS Paweł Jaroszek:

Dziękuję pani poseł za sugestię. Przekażę ją całemu zarządowi, jak również ekipie, która obecnie negocjuje ze związkami zawodowymi.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny wobec pozytywnego zaopiniowania części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała tę część budżetową.

Proszę państwa, przechodzimy do części budżetowej 83 – Rezerwy celowe i części 85 – Budżety wojewodów. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie referatu.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Pani dyrektor będzie kontynuowała.

Dyrektor w MRPiPS Maria Kałuska:

W zakresie części – Rezerwy celowe, pierwsza pozycja dotyczy środków na realizację Karty Dużej Rodziny. Zaplanowane środki w wysokości 27 740 tys. zł zostały rozdysponowane w nieznacznej wysokości, tj. 5 817 tys. zł, co stanowiło 21% planu, natomiast zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem, tzn. na realizację zadań z Karty Dużej Rodziny, została przeznaczona tylko kwota 1 800 tys. zł. Pozostałe 4 000 tys. zł, po pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych, zostały przeznaczone na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych. W rezerwie 25. środki zaplanowane w wysokości 1 335 350 tys. zł zostały rozdysponowane w 97,6% planu i przeznaczone głównie na dofinansowanie wypłat zasiłków okresowych w wysokości 430 000 tys. zł oraz zasiłków stałych w wysokości 565 700 tys. zł. Kolejna znacząca pozycja to finansowanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Pozostałe pozycje nie były tak znaczące i zostały omówione w materiale, pozwolę sobie pominąć dalsze ich omawianie. W zakresie 27. rezerwy – środki na realizację wieloletniego programu pomocy państwa w zakresie dożywiania – kwota w wysokości 200 000 tys. zł została w całości rozdysponowana. Przeznaczenie tej rezerwy pozwolę sobie omówić przy realizacji dziewiątego punktu, dotyczącego programu wieloletniego. W rezerwie celowej w 28. pozycji – środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań, wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – zaplanowana kwota 3 240 tys. zł została w całości przeznaczona na zadania wynikające z ustawy, poprzez przeniesienie kwoty 3 000 tys. zł do części 44 i zasilenie budżetu wojewodów w wysokości 240 tys. zł. W rezerwie celowej w 33. pozycji – środki na realizację Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych – pierwotnie

zaplanowana kwota 52 500 tys. zł została zmniejszona o 20 000 tys. zł z przeznaczeniem na realizację świadczeń rodzinnych. Pozostała przekazana na realizację programu kwota 32 500 tys. zł, została wykorzystana w wysokości 31 479 tys. zł. W rezerwie 34. pozycji – środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, na opłacenie składek emerytalnych i rentowych z ubezpieczenia społecznego i na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne zasiłki dla opiekunów, kwota 857 000 tys. zł została uruchomiona w całości i przeznaczona na realizację zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi, alimentacyjnymi i wypłatą zasiłków dla opiekunów. W rezerwie celowej w 38. pozycji – środki na dofinansowanie zadań realizowanych przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – ujęta kwota 20 000 tys. zł została w całości rozdysponowana na przeznaczone zadania. W rezerwie celowej w 39. pozycji – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – środki ujęte w wysokości 52 500 tys. zł zostały w całości rozdysponowane na realizację zadań wynikających z programu i obejmowały dofinansowanie 707 ofert złożonych w programie. W rezerwie celowej w 53. pozycji – środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej – kwota w wysokości 86 300 tys. zł została rozdysponowana w wysokości 86 014 tys. zł, tj. 99,7% planu. Rozdysponowane kwoty dotyczyły głównie realizacji programu Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r. To była druga edycja programu, a przeznaczone środki to 74 900 tys. zł. Pozostałe zadania były realizowane w mniej znacznych kwotach, dotyczyły zwiększenia zatrudnienia w urzędach wojewódzkich osób do wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny – 3 400 tys. zł i finansowania pobytu dzieci cudzoziemców w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 1 800 tys. zł. W rezerwie celowej w 55. pozycji, środki na realizację programu wieloletniego „Senior WIGOR" zostały ujęte w wysokości 40 000 tys. zł, a uruchomione w kwocie 15 800 tys. zł. W rezerwie celowej w 58. pozycji – środki na realizację ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 – zaplanowano 151 000 tys. zł i zostało wykorzystane w 99,7%. Dzięki nim powstało 5,6 tys. nowych miejsc opieki w instytucjach gminnych i uczelnianych. Przeznaczono również na dofinansowanie funkcjonowania 35,3 tys. już istniejących miejsc opieki w instytucjach gminnych, prywatnych i na uczelniach. Środki ujęte w rezerwie celowej w 77. pozycji, przeznaczone na realizację ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, były w wysokości 1 700 000 tys. zł i zostały również rozdysponowane prawie w 100%, tj. w wysokości 1 699 653 tys. zł oraz przeznaczone zgodnie z intencją powyższego programu.

Część 85 – Budżety wojewodów realizowana była w dwóch działach: 852 i 853. W dziale 852 – Pomoc społeczna, dochody zaplanowane w wysokości 216 755 tys. zł zostały zrealizowane na poziomie 301 041 tys. zł i dotyczyły: odpłatności osób korzystających z usług świadczonych w środowiskowych domach samopomocy, odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze, zwrotów nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami. Zaplanowane wydatki w wysokości 28 687 000 tys. zł zostały zwiększone w wyniku uruchomienia środków z wyżej omawianych rezerw celowych. Dzięki temu, plan po zmianach wyniósł 34 476 000 tys. zł, natomiast wykonanie na poziomie 99% (w ujęciu kwotowym 34 125 000 tys. zł). Wydatki zrealizowane w tym dziale zostały przeznaczone głównie na Program Rodzina 500+ (wyniosły 17 619 755 tys. zł), na świadczenia rodzinne i z Funduszu Alimentacyjnego, zasiłki dla opiekunów, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne. Była to kwota 11 947 787 tys. zł. Na pozostałe zadania z zakresu pomocy społecznej – 4 431 592 tys. zł, na wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej – 107 460 tys. zł i pozostałe wydatki –19 061 tys. zł.

W dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, zrealizowane dochody wyniosły 2 743 tys. zł, co stanowiło 78,2% planu. Kwota uzyskanych dochodów dotyczyła głównie zwrotu niewykorzystanych środków w ramach Programu Maluch. Wydatki ujęte w dziale 853 zaplanowane zostały w wysokości 86 520 tys. zł. W wyniku uruchomienia środków z rezerw celowych, plan uległ zwiększeniu do wysokości 257 000 tys. zł, natomiast został zrealizowany w wysokości 244 960 tys. zł, tj. na poziomie 95,3% planu

po zmianach. Realizacja wydatków obejmowała głównie dotacje celowe na utworzenie i utrzymanie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i Program Maluch, który wyniósł 139 255 tys. zł. W zakresie budżetu wojewodów, na zatrudnienia została przeznaczona kwota 1 800 tys. zł. Zatrudnienie dotyczyło zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. W dziale 853 niska kwota została przeznaczona na finansowanie działalności wojewódzkich urzędów pracy, tj. 4 tys. zł. Dotyczyła ona wynagrodzeń zespołów rozpatrujących wnioski o wydawanie decyzji o skierowanie poborowego do służby zastępczej.

Zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami. Środki ujęte w budżetach wojewodów zostały przeznaczone na dotacje celowe z zakresu administracji rządowej i zabezpieczenia społecznego na następującym poziomie: gminy otrzymały środki w wysokości 29 746 000 tys. zł. Omówienie zadań pozwolę sobie ominąć, ponieważ zostały zawarte szczegółowe informacje i przedstawione Wysokiej Komisji. Dla powiatów została przeznaczona na dotacje kwota w wysokości 374 659 tys. zł, natomiast samorządy województw uzyskały dofinansowanie w wysokości 60 575 tys. zł. Oprócz wydatków bieżących gminy otrzymały również dotacje na wydatki majątkowe w zakresie pomocy społecznej, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w wysokości 102 600 tys. zł. Zostały one przeznaczone na zadania inwestycyjne na potrzeby żłobków, jak również środowiskowe domy samopomocy oraz zadania inwestycyjne, wynikające z realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego działań w zakresie Programu Rodzina 500+, głównie na wyposażenia w sprzęt informatyczny oraz niezbędne inne narzędzia, związane z realizacją tego programu.

Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego planował osiągnąć przychody w wysokości 502 tys. zł. Natomiast, z uwagi na fakt, że źródłem przychodu są środki niewykorzystane z 1% podatku, które nie zostały wydatkowane przez organizacje do tego uprawnione, jak również z tytułu niewłaściwego wykorzystania, odzyskanie kwot następuje na podstawie decyzji. Z uwagi na trwające procesy wydawania decyzji, przychody zostały osiągnięte tylko na poziomie 31 tys. zł, co nie pozwoliło na rozpisanie konkursów dotacyjnych, które miały stanowić źródło finansowania działań ponoszonych w ramach wydatków tego funduszu.

Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, jak wcześniej wspomniałam, w ustawie budżetowej, bezpośrednio w części 44, ujęta była kwota 7 500 tys. zł. Pozostałe 52 500 tys. zł znalazły się w rezerwie celowej. Wykonanie, zarówno z rezerw celowych, jak i bezpośrednio z części 44, wyniosło 57 000 tys. zł i stanowiło 95,6% planu. Niepełne wykorzystanie wynikało z faktu, iż organizacje zwracały nie w pełni wykorzystane środki już w 2017 r. Z uwagi na fakt, iż zgodnie z procedurą budżetową, środki te zaliczane są jako wydatki roku 2016, nastąpiło zmniejszenie wykorzystania planu.

Na program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" środki pochodziły z dwóch źródeł: z części 85 – Budżety wojewodów – ujęta kwota 350 000 tys. zł oraz z rezerwy celowej 200 000 tys. zł (łącznie 550 000 tys. zł). Wykorzystanie tej kwoty przez wojewodów kształtowało się na poziomie 516 628 tys. zł, tj. 93,9% planu. Programem dożywiania zostało objętych 1 500 tys. osób. Niepełne wykorzystanie wynikało z mniejszej liczby osób zgłaszających się po posiłki, częściowo ze skrócenia kalendarza roku szkolnego oraz zmniejszenia zainteresowania niektórych uczestników z racji uruchomienia Programu Rodzina 500+. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Koreferentem w tym punkcie jest pan poseł Piotr Babiarz. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Piotr Babiarz (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, pani dyrektor bardzo szczegółowo opisała wszystkie pozycje: 15, 25, 27, 28, 30, 33, 34, 38, 39, 53, 55, 58, 63, 77 i 80. Nie będę omawiał poszczególnych punktów, natomiast chcę zwrócić uwagę na jedną kwestię, iż we wszystkich rezerwach celowych wydatkowanie środków finansowych było na poziomie od 95 do 100% planu. W związku z tym, możemy rekomendować przyjęcie sprawozdania z tej części budżetowej jako pozytywne. Jeżeli

chodzi o część budżetową 85 – Budżety wojewodów ogółem, pani dyrektor także bardzo szczegółowo przedstawiła poszczególne działy. Warto przede wszystkim zwrócić uwagę na fakt, że wprowadzony w ubiegłym roku Program Rodzina 500+ spowodował zmniejszenie liczby osób ubiegających się o różnego rodzaju dofinansowania polityki społecznej. Jest to bardzo znaczny spadek o 11%. Większość realizacji wydatków oscylowała na poziomie 97%, w związku z tym, rekomenduję Wysokiej Komisji przyjęcie sprawozdania z tej części budżetowej.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeśli chodzi o część 83 – Rezerwy celowe i pozycje, które są przedmiotem dzisiejszych obrad, Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że zostały one utworzone zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, a decyzje ministra finansów w sprawie zmian w budżecie państwa, dotyczące przeniesienia środków części rezerwy celowej do innych części i ich wykorzystanie, następowało zgodnie z przepisami, bez zbędnej zwłoki i na podstawie umotywowanych wniosków wszystkich dysponentów. Nie mamy uwag do wykonania budżetu w części 83.

Jeśli chodzi o część 85, mam zastrzeżenie, o którym mówię każdego roku. NIK nie posiada raportu z kontroli tej części, ponieważ jest to suma kontroli wszystkich wojewodów. Mamy wyniki z kontroli poszczególnych wojewodów. Pozwolę odnieść się do elementów, które udało się nam zaobserwować podczas kontroli. Jeśli chodzi o dochody w części 852 – Pomoc społeczna, utrzymywały się one na tym samym poziomie, jak w latach poprzednich, natomiast nadal obserwujemy sukcesywny przyrost zaległości. Według stanu na koniec 2016 r., zaległości wyniosły ok. 9 400 000 tys. zł i były wyższe o ponad 13% od analogicznego okresu roku poprzedniego. Łatwo policzyć, że zaległości przekraczają prawie 30-krotnie dochody w tym dziale. Prawie 100% dotyczy niewyegzekwowania od dłużników alimentacyjnych zwrotu świadczeń wypłacanych przez gminy z Funduszu Alimentacyjnego. Zaległości ponad 9 000 000 tys. zł dotyczą niewyegzekwowania świadczeń od dłużników alimentacyjnych. Ich sukcesywny przyrost wynika głównie z niskiej ściągalności należności oraz udzielania nowych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego. Przyrost nastąpił we wszystkich województwach, a największy w śląskim i mazowieckim. Jeśli chodzi o wydatki w dziale 852, stanowiły one ponad 67% środków wydatkowanych w budżetach wojewodów i wzrosły one aż o 20% w stosunku do roku ubiegłego. Wiązało się to z realizacją ustawy z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, czyli Programu Rodzina 500+. Prawie 100% wydatków stanowiły dotacje celowe na realizacje zadań bieżących, o czym mówiła bardzo szczegółowo pani dyrektor, nie będę się nad tym rozwodził. *Novum* w kontroli budżetowej było, że NIK przeprowadziła, poza kontrolą wojewodów, kontrolę w 47 jednostkach samorządu terytorialnego i 44 ośrodkach pomocy społecznej, które zostały objęte szczegółowym badaniem wykorzystania dotacji w ramach Programu Rodzina 500+ oraz świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego. NIK w zdecydowanej większości przypadków pozytywnie oceniła wykorzystanie dotacji z budżetu państwa przez jednostki samorządu terytorialnego. Generalnie stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie błędów sprawozdawczości, ksiąg rachunkowych, ośrodków pomocy społecznej i niesporządzenia planu finansowego OPS, podejmowania ze zwłoką działań wobec dłużników lub niepodejmowania niektórych, przewidzianych prawem działań, a także błędów formalnych w przyjmowanych i rozpatrywanych wnioskach. Ponadto, w jednym z województw, co wiąże się z kwestią sprawozdawczą, stwierdziliśmy przypadki przyjmowania od gmin rozliczenia kosztów obsługi świadczenia wychowawczego w ramach Programu Rodzina 500+, liczonego w wysokości 2% kwoty dotacji na wypłatę świadczeń, a nie zgodnie z art. 52 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, w związku z art. 29 ust. 3, art. 5 ust. 1 tej ustawy, czyli w wysokości 2% kwoty udzielonych świadczeń. To powoduje, że w sprawozdawczości wartość wynosi 2,08% lub 2,011%. To są niewielkie przekroczenia, ale liczone w skali całego kraju mogą stanowić znaczące kwoty. Na poziomie jednego województwa stanowią ok. 200 tys. zł, zatem, w relacji do ponad 20 000 000 tys. zł na świadczenia z Programu

Rodzina 500+, nie stanowią wielkiego problemu, aczkolwiek co do zasady, rozliczenie powinno być przyjmowane według trybu wskazanego w ustawie.

Jeśli chodzi o dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, wpływy stanowiły 0,1% zrealizowanych dochodów w części Budżety wojewodów, a wydatki odpowiednio 0,5%. Wydatki w kwocie 87 000 tys. zł zostały zwiększone do kwoty 274 000 tys. zł. Zrealizowano je w wysokości prawie 257 000 tys. zł, o czym mówiła już pani dyrektor, głównie na żłobki oraz zespoły orzekania o niepełnosprawności.

Powiem kilka słów na temat Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, który jest przedmiotem naszych obrad. Celem była poprawa zabezpieczenia społecznego w 2016 r. W ramach tego programu zmodernizowano prawie 30 tys. m^2 powierzchni domów pomocy społecznej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakupiono 623 sztuki sprzętu medycznego do tych placówek, przeszkolono 28 tys. osób kadry medycznej. Jeśli chodzi o Norweski Mechanizm Finansowy w 2016 r. poniesiono wydatki w wysokości 1 300 tys. zł, w szczególności na przeprowadzenie interdyscyplinarnych szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Uwagi dotyczące FIO omówiłem w części 44, więc nie będę powtarzał. Jeżeli chodzi o program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020, mam przyjemność poinformować, że ze szczególną satysfakcją przyjęliśmy reakcję Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na wcześniej zgłaszane przez nas wnioski w tej sprawie, których wynikiem jest wyraźne zmniejszenie się odsetka tzw. białych plam, czyli gmin nieobjętych programem. W styczniu 2017 r., w trakcie kontroli budżetowej odsetek zmniejszył się do 15%, podczas gdy w czerwcu 2015 r. było prawie 40% gmin, które nie korzystały z programu dożywiania.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Czy pan powiedział 40% gmin nieobjętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania"? Panie dyrektorze, przypominam, że każdego roku Wysoka Izba i nasza Komisja przyjmuje szczegółowe sprawozdanie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z wykonania budżetu i nigdy nie było takiego odsetka gmin niekorzystających z programu. Na pewno nie 40%. W pełni biorę odpowiedzialność za swoje słowa.

Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:

Pani przewodnicząca, to są dane z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, pochodzące z czerwca 2015 r. Dokładnie 38,3% gmin nie było objętych programem.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Pani przewodnicząca, wobec powyższego, proszę, aby pan dyrektor zajrzał do wszystkich sprawozdań, które Wysoka Izba przyjmowała i sprawdził. Nigdy nie było takiego odsetka gmin. Od momentu uruchomienia programu w roku 2004, jeszcze nigdy program nie cieszył się takim brakiem niezainteresowania ze strony gmin.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos w tej kwestii? Pan minister, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Racja jest po obu stronach. Jeśli chodzi o program dożywiania dzieci w szkołach, jest tak, jak powiedziała pani poseł, natomiast statystyki, które podawał pan dyrektor, dotyczą programu „Pomoc żywnościowa", tam jest podane 40%. Oba programy dotyczą pomocy żywnościowej, stąd nieporozumienie.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Temat został wyjaśniony. Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania 83. i 85. części budżetowej? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część 83 – Rezerwy celowe i 85 – Budżety wojewodów.

Przechodzimy do omówienia Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Bardzo proszę panią prezes o przedstawienie referatu.

P.o. prezesa zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Dorota Habich:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w 2016 r. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zrealizował przychody w wysokości 101,8% planowanych środków. Było to ponad 4 704 000 tys. zł., z tego wpłaty zakładów pracy stanowiły 3 742 000 tys. zł oraz dotacja z budżetu państwa w kwocie 742 000 tys. zł. Wydatki PFRON zostały zrealizowane w 97% planowanych środków, była to kwota 4 720 000 tys. zł. Jeśli chodzi o dystrybucję środków finansowych na rehabilitację społeczną, finansowaniem objęto przede wszystkim program „Aktywny samorząd" w wysokości 117 000 tys. zł, zadania zlecane i prowadzone przez organizacje pozarządowe na podstawie art. 36 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w wysokości 207 000 tys. zł, program wyrównywania różnic między regionami – 46 000 tys. zł. Ponadto, wydatkowano 2 200 tys. zł na dofinansowanie szkoleń w zakresie języka migowego i alternatywnych metod komunikacji. W zakresie rehabilitacji zawodowej największa kwota wydatków dotyczyła dofinansowania wynagrodzeń zatrudnianych osób niepełnosprawnych w wysokości 2 964 000 tys. zł. Drugą pozycję stanowiły: fundacja składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 95 600 tys. zł i zrekompensowanie gminom utraconych dochodów w związku z uprawnieniem podmiotów prowadzących zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej z utraconych wpływów z podatków: leśnego i rolnego w wysokości 50 000 tys. zł. Jeśli chodzi o redystrybucję środków finansowych w ramach przelewów redystrybucyjnych, była to kwota 920 000 tys. zł. W tym zakresie na rehabilitację społeczną przeznaczono 819 000 tys. zł, natomiast na rehabilitację zawodową 165 000 tys. zł. Odnośnie do wsparcia osób niepełnosprawnych w wyniku wykorzystania tych wydatków, działania były skierowane do 885 301 osób. W ramach rehabilitacji społecznej ze wsparcia skorzystało 510 585 osób niepełnosprawnych, a w ramach rehabilitacji zawodowej – 374 716 osób. W zakresie rehabilitacji społecznej, w wyniku przelewów redystrybucyjnych, udzielono wsparcia 458 476 osobom. W ramach rehabilitacji zawodowej, ze wsparcia w formie dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych skorzystało 309 080 osób. Wydatki na działalność bieżącą funduszu stanowiły 2,5% ogółem zrealizowanych. Stan funduszu na 31 grudnia 2016 r. wyniósł 467 000 tys. zł, w tym środki pieniężne w wysokości 412 000 tys. zł, były wyższe od kwoty planowanej o 214 000 tys. zł.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Proszę panią poseł Bernadetę Krynicką o przedstawienie koreferatu.

Poseł Bernadeta Krynicka (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, po wysłuchaniu sprawozdania pani prezes PFRON oraz zapoznaniu się z materiałem dostarczonym dla członków Komisji, stwierdzam, że polityka przychodowa i wydatki były prowadzone zgodnie z przyjętym planem finansowym. Zrealizowane przychody były wyższe o 1,9% od planowanej kwoty. Przychody pochodziły głównie z obowiązkowych wpłat pracodawców na fundusz i były wyższe o 2,6% od wielkości planowanej, tj. 79,5% przychodów ogółem. Wzrost wysokości przychodów wynikał głównie z obowiązkowych wpłat większej liczby pracodawców. Natomiast, wydatki środków PFRON były niższe o 2,5% od kwoty planowanej. W porównaniu do 2015 r. wydatki były wyższe o 2,6%. Głównymi przyczynami niższej liczby realizacji zaplanowanych, bieżących wydatków były m.in. mniejsze od szacowanych cen na oferowane roboty, dostawy, usługi, a także niższe niż planowano wydatki na usługi serwisowe infrastruktury informatycznej. Wydatki były prowadzone racjonalnie. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, wnioskuję o pozytywne zaopiniowanie tej części budżetu.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Kto z pań i panów posłów chce zabrać głos? Bardzo proszę, pani przewodnicząca Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Pani prezes, powiem szczerze, że nie cieszą mnie większe wpłaty na PFRON, jeśli chodzi o pracodawców. Oznacza to, że większa liczba pracodawców nie wypełnia wskaźnika, od którego nie płaci składek na PFRON. Najwyższy czas, żeby zastanowić się nad formułą funduszu. Z jednej strony fundusz powstał, żeby karać pracodawców, którzy nie zatrudniają osób niepełnosprawnych, a nagradzać przedsiębiorców zatrudniających. Mówiąc krótko, jeśli większa liczba pracodawców zatrudnia, następują większe wypływy z funduszu. Jeśli większa liczba nie zatrudnia, następują większe wpływy do funduszu. Prawdą jest, że kij i marchewka nie wystarczają w obecnych czasach i może dojść do sytuacji, w której zjemy własny ogon. Jeżeli wszyscy pracodawcy zaczną zatrudniać osoby z niepełnosprawnością, nie będzie wpłat do PFRON, z wyjątkiem środków, które wpłacamy z budżetu państwa.

Druga sprawa martwi mnie i chcę zapytać panią prezes. PFRON w 2016 r. zmienił swoje logo. Ile ono kosztowało, co było powodem tej decyzji i ile straciły osoby z niepełnosprawnością? Czy pani prezes może podzielić się informacją?

P.o. prezesa zarządu PFRON Dorota Habich:

Szanowni państwo, decyzja o zmianie logo została podjęta w 2017 r., natomiast pierwsze wnioski do zarządu funduszu w tej sprawie były kierowane w 2011 r. Argumentacją było, że logo PFRON nie odzwierciedla misji funduszu, jaką jest wspieranie osób niepełnosprawnych i umożliwianie im samodzielnego życia. Jeśli chodzi o koszty, logo zostało wybrane w wyniku konkursu. Twórca otrzymał nagrodę w wysokości 5 tys. zł. Natomiast, opracowanie księgi wizualizacji kosztowało 20 tys. zł. To są wszystkie poniesione koszty.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Nie słyszę więcej pytań. Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania budżetu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała budżet PFRON. Pozostał nam wybór posła sprawozdawcy. Proponuję, aby na Komisji Finansów Publicznych reprezentowała nas pani poseł Maria Zuba. Czy są inne kandydatury? Nie słyszę. Czy pani poseł się zgadza? Dziękuję.

Wyczerpaliśmy porządek dzisiejszego posiedzenia. Dziękuję za obecność i aktywny udział w pracach. Zamykam posiedzenie Komisji.